

Lobistų veiklos ES institucijose pagrindas

2008 m. gegužės 8 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl interesų grupių atstovų (lobistų) veiklos Europos Sąjungos institucijose pagrindo sukūrimo ((2007/2115(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 9 straipsnio 4 dalį,
 - atsižvelgdamas į Komisijos žaliąją knygą „Europos skaidrumo iniciatyva“ (COM(2006)0194),
 - atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Tolesni veiksmai dėl žaliosios knygos „Europos skaidrumo iniciatyva“ (COM(2007)0127),
 - atsižvelgdamas į 2007 m. gruodžio 10 d. Komisijos paskelbtą Interesų grupių atstovų elgesio kodekso projektą,
 - atsižvelgdamas į savo 1996 m. liepos 17 d. sprendimą dėl Darbo tvarkos taisyklių pakeitimo (lobistų veikla Parlamente)¹,
 - atsižvelgdamas į savo 1997 m. gegužės 13 d. sprendimą dėl Darbo tvarkos taisyklių pakeitimo (elgesio kodeksas lobistų veiklai reglamentuoti)²,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Konstitucinių reikalų komiteto pranešimą ir į Biudžeto kontrolės, Ekonominės ir pinigų politikos, Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos politikos, Teisės reikalų bei Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetų nuomones (A6-0105/2008),
- A. kadangi lobistai Europos Parlamente tapo kur kas aktyvesni papildžius Parlamento kompetencijos sritį,
- B. kadangi lobistai siekia daryti įtaką ne tik priimant politinius ir su teisėkūra susijusius sprendimus, bet ir sprendimus, susijusius su Bendrijos lėšų skirstymu bei su teisės aktų stebėseną ir jų vykdymo užtikrinimu,
- C. kadangi, kaip tikimasi, ratifikavus Lisabonos sutartį Parlamentui bus suteikta daugiau galių – jis dalyvaus priimdamas teisės aktus kartu su Taryba beveik visose srityse pagal įprastą teisėkūros procedūrą, todėl tai patrauks dar didesnę lobistų grupių dėmesį,
- D. kadangi plėtojant atvirą pliuralistinį dialogą, kuriuo grindžiama demokratinė sistema, labai svarbus interesų grupių atstovų vaidmuo, o interesų grupių atstovai teikia Parlamento nariams daug svarbios, su jų mandatu susijusios informacijos,

¹ OL C 261, 1996 9 9, p. 75.

² OL C 167, 1997 6 2, p. 20.

- E. kadangi lobistų grupės daro įtaką ne tik per Parlamento narius, bet ir siekia daryti įtaką Parlamente priimant sprendimus per Parlamento komitetų sekretoriatuose dirbančius pareigūnus, frakcijų personalą ir Parlamento narių padėjėjus,
- F. kadangi, remiantis apytikriais skaičiavimais, Briuselyje dirba apie 15 000 individualių lobistų ir veikia 2 500 lobistų organizacijų,
- G. kadangi Komisija, įgyvendindama savo Europos skaidrumo iniciatyvą, yra pateikusi pasiūlymą sukurti bendrą ES institucijose veikiančių interesų grupių atstovų registrą,
- H. kadangi Parlamentas dar 1996 m. sudarė savo lobistų registrą¹ ir parengė elgesio kodeksą², kuriame nustatytas įpareigojimas įregistruotiems lobistams veikti vadovaujantis griežtomis etikos normomis,
- I. kadangi šiuo metu Parlamente užregistruota apie 5 000 lobistų,
- J. kadangi lobistų grupių veikloje dalyvauja vietos ir nacionalinės organizacijos, už kurių veiklos reguliavimą atsakingos valstybės narės,

Parlamento veiklos skaidrumo gerinimas

1. pripažįsta, kad lobistų grupių veikla turi įtakos priimant sprendimus ES lygmeniu, ir todėl mano, kad itin svarbu, jog Parlamento nariai žinotų organizacijų, kurioms atstovauja lobistų grupės, tapatybę; pabrėžia, kad, siekiant užtikrinti Europos Sąjungos teisėtumą ir piliečių pasitikėjimą ja, būtina visiems skaidriai užtikrinti vienodas galimybes patekti į visas ES institucijas; pabrėžia, kad skaidrumas svarbus abiem šalims – ir pačioms savo darbą atliekančioms institucijoms, ir lobistams; pažymi, kad lobistų grupėms suteikus vienodas galimybes veikti ES institucijose, būtų gaunama daugiau specialių žinių, kuriomis remiantis galėtų būti užtikrinamas sklandus Europos Sąjungos funkcionavimas; mano, kad labai svarbu užtikrinti pilietinės visuomenės atstovų patekimą į ES institucijas, visų pirma – į Parlamentą;
2. mano, kad patys Parlamento nariai atsakingi už tai, kad juos pasiektų patikima informacija; pabrėžia, kad Parlamento nariai turi sugebėti patys priimti politinius sprendimus neatsižvelgdami į lobistų nuomonę;
3. pripažįsta, kad pranešėjas, rengdamas pranešimą, gali savo nuožiūra remtis vadinamuoju poveikio teisėkūrai principu, t. y. pasinaudoti prie Parlamento pranešimo pridedamu nurodomojo pobūdžio įregistruotų interesų grupių atstovų, su kuriais buvo konsultuojamasi ir kurių indėlis svarbus, sąrašu; tačiau, neatsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad Komisijai taip pat svarbu taikyti šį poveikio teisėkūrai principą rengiant savo teisėkūros iniciatyvas;
4. pabrėžia, kad Parlamentas turi visiškai savarankiškai spręsti, kiek jam svarbi pilietinės visuomenės nuomonė;
5. atkreipia dėmesį į šiuo metu galiojančias taisykles, pagal kurias Parlamento nariai turi deklaruoti savo finansinius interesus; ragina Parlamento biurą remiantis kvestorių siūlymu

¹ Darbo tvarkos taisyklių 9 straipsnio 4 dalis.

² Darbo tvarkos taisyklių IX priedo 3 straipsnis.

parengti planą, skirtą toliau tobulinti Parlamento taisyklių, kuriomis remdamasis Parlamento narys turi deklaruoti bet kokią gaunamą paramą, nesvarbu, ar tai personalas, ar finansinė arba materialinė pagalba¹, taikymo ir stebėsenos procedūras;

6. atkreipia dėmesį į šiuo metu galiojančias jungtinių grupių taisykles, pagal kurias reikalaujama deklaruoti gaunamas lėšas; ragina teikti aiškesnę informaciją apie jungtines grupes, t. y. Parlamento svetainėje paskelbti visų veikiančių įregistruotų ir neįregistruotų jungtinių grupių sąrašą, įskaitant reikalavimą išsamiai deklaruoti išorinę pagalbą jungtinių grupių veiklai remti ir paaiškinti pagrindinius jungtinių grupių tikslus; tačiau pabrėžia, kad jungtinės grupės jokia būdu neturėtų būti laikomos Parlamento organais;
7. ragina Parlamento biurą remiantis kvestorių pasiūlymu numatyti galimybes riboti neleistiną lankymąsi pastatų aukštuose, kuriuose yra Parlamento narių biurai, tačiau pažymi, kad lankymasis komitetų patalpose turėtų būti ribojamas tik išskirtinėmis aplinkybėmis;

Komisijos pasiūlymas

8. pritaria Komisijos pasiūlymui, kuris pateiktas įgyvendinant Europos skaidrumo iniciatyvą ir kuriuo remiantis siekiama konkrečiau apibrėžti interesų grupių atstovų veiklos pagrindą;
9. pritaria Komisijos siūlomai lobizmo apibrėžčiai: lobizmu vadinama veikla, kurią vykdant siekiama daryti įtaką ES institucijų politikos formavimo ir sprendimų priėmimo procesams; mano, kad ši apibrėžtis atitinka Darbo tvarkos taisyklių 9 straipsnio 4 dalies nuostatas;
10. pabrėžia, kad lobistais turėtų būti laikomi visi šią apibrėžtį atitinkantys ES institucijoms nepriklausantys veikėjai, įskaitant viešų ir privačių interesų grupių atstovus, t. y. profesionalūs ir įmonėse dirbantys lobistai, nevyriausybinės organizacijos (NVO), tyrimų institucijos, prekybos asociacijos, profesinės sąjungos ir darbdavių organizacijos, pelno ir ne pelno organizacijos bei teisininkai, siekiantys daryti įtaką politikai, o ne teikti teisinę pagalbą bei gynybą teismo proceso metu ar teisinės konsultacijas, taigi į visų išvardytų veikėjų veiklą turėtų būti atsižvelgiama vienodai; tačiau pažymi, kad šios taisyklės netaikomos valstybių narių regionams ir savivaldybėms, nacionalinėms ir Europos lygmens politinėms partijoms bei teisinį statusą pagal Sutartyse numatytą tvarką įgijusiems organams, kai jų vaidmuo ar atliekamos užduotys reglamentuojami pagal Sutartis;
11. iš esmės pritaria Komisijos pasiūlymui remtis vadinamuoju vieno langelio principu, pagal kurį lobistai galėtų iš karto registruotis ir Komisijoje, ir Parlamente, bei ragina parengti tarpinstitucinį susitarimą dėl privalomo bendro Tarybos, Komisijos ir Parlamento registro, tokio, kurį jau *de facto* naudoja Parlamentas, ir kuris galėtų visose institucijose ir kuriame registruojantis būtų reikalaujama pateikti visus finansinius duomenis, taikoma bendra pašalinimo iš registro tvarka bei galėtų bendras etikos kodeksas; vis dėlto primena, kad tarp Tarybos, Komisijos ir Parlamento esama esminių institucinių skirtumų; todėl pasilieka teisę vertinti galutinį Komisijos pasiūlymo variantą ir tik tuomet spręsti, ar jam pritarti;

¹ Darbo tvarkos taisyklių I priedo 2 straipsnis.

12. primena, kad kai kurie Parlamente jau veikiantys lobistai neturi prarasti saiko; todėl siūlo patvirtinti sistemą, kurią taikant lobistai turėtų visose institucijose užsiregistruoti tik kartą ir tada kiekviena institucija pati spręstų, ar suteikti jiems teisę dirbti jos patalpose; taip Parlamentas ir toliau galėtų riboti kiekvienai organizacijai arba bendrovei išduodamų leidimų skaičių iki keturių;
13. jeigu nepavyktų sukurti bendro registro, ragina Tarybą, Komisiją ir Parlamentą pripažinti atskirų institucijų registrus; institucijoms nesusitarus dėl bendro registro, siūlo atskirų registrų interneto svetainėse pateikti nuorodas į kitus registrus, kad būtų galima palyginti lobistų teikiamą informaciją; ragina generalinį sekretorių užtikrinti, kad Parlamento akredituotų interesų grupių atstovų sąrašas būtų perkeltas į lengviau pasiekiamą Parlamento svetainės vietą;
14. siūlo nedelsiant sudaryti bendrą Tarybos atstovų, Komisijos narių ir Europos Parlamento narių darbo grupę, kurią tvirtintų Pirmininkų sueiga ir kuri iki 2008 m. pabaigos apsvaistytų bendro registro sukūrimo poveikį visų lobistų, siekiančių veikti Taryboje, Komisijoje ar Parlamente, darbui ir parengtų bendrą elgesio kodeksą; paveda generaliniam sekretoriui imtis atitinkamų veiksmų;
15. ragina Tarybą prisijungti prie planuojamo bendro registro; laikosi nuomonės, kad būtina atidžiai stebėti lobistų veiklą, susijusią su Tarybos sekretoriato darbu, kai taikoma bendro sprendimo procedūra;
16. atkreipia dėmesį į Komisijos sprendimą visų pirma įdiegti savanorišką registrą ir įvertinti sistemą po vienerių metų, tačiau reiškia susirūpinimą dėl to, kad taikant vien savanorišką sistemą ne tokie atsakingi lobistai vengtų laikytis jos reikalavimų; ragina visas tris institucijas persvarstyti lobistų veiklą reglamentuojančias taisykles ne vėliau kaip po trejų metų nuo bendro registro sukūrimo ir įvertinti, ar pakeitus sistemą lobistų veikla tapo skaidresnė; suvokia, kad Lisabonos sutartyje numatytas teisinis privalomo registro pagrindas, ir šiuo metu ketina bendradarbiauti su institucijomis pagal tarpinstituciniame susitarime išdėstytas nuostatas ir naudodamasis veikiančiais registrais; mano, kad privalomos registracijos reikalavimas turėtų būti taikomas tiems lobistams, kurie pageidauja nuolat veikti institucijose; tokia tvarka *de facto* jau galioja Parlamente;
17. mano, kad su laiku kinta lobizmo metodai, todėl bet kokios lobizmą reglamentuojančios taisyklės turėtų būti pakankamai lanksčios, kad jas būtų lengva taikyti atsižvelgiant į pokyčius;
18. atkreipia dėmesį į Komisijos parengtą interesų grupių atstovų elgesio kodekso projektą; primena Komisijai, kad Parlamentas šį kodeksą taiko daugiau negu 10 metų ir ragina Komisiją derėtis su Parlamentu dėl bendrų taisyklių nustatymo; laikosi nuomonės, kad bet kokiam kodekse turėtų būti numatyta atidžiai stebėti lobistų elgesį; pabrėžia, kad elgesio kodekso nuostatas pažeidusiems lobistams turėtų būti taikomos sankcijos; pabrėžia, kad, siekiant tikrinti registre pateiktą informaciją, turi būti skiriama pakankamai išteklių (darbuotojų ir lėšų); mano, kad pagal Komisijos registro nuostatas sankcijos gali apimti laikiną, o rimtesniais atvejais – ir visišką pašalinimą iš registro, mano, kad sukūrus bendrą registrą už jo reikalavimų nesilaikymą lobistams turėtų būti skiriamos sankcijos, pagal kurias būtų ribojama galimybė patekti į visas registru besinaudojančias institucijas;
19. pabrėžia, kad registras turi būti suprantamas vartotojui ir nesunkiai pasiekiamas internetu; registrą turėtų būti lengva rasti ir ieškoti jame informacijos; į registrą turėtų būti įtraukti

ne tik lobistų organizacijų pavadinimai, bet ir individualių lobistų vardai bei pavardės;

20. pabrėžia, kad registre lobistai, atsižvelgiant į jų atstovaujamų interesų rūšį, turėtų būti skirstomi į atskiras kategorijas (pvz., profesinės asociacijos, bendrovių atstovai, profesinės sąjungos, darbdavių organizacijos, advokatų kontoros, NVO ir t. t.);
21. palankiai vertina Komisijos sprendimą dėl finansinių duomenų, kuriuos turi pateikti registruojamų interesų grupių atstovai; toliau nurodoma informacija, kurios gali būti reikalaujama:
 - apie profesionalių konsultavimo bendrovių ir advokatų kontorų apyvartą, kuri siejama su lobizmu ES institucijose, taip pat apie santykinį svarbiausių jų klientų indėlį į šią apyvartą;
 - apie įmonėse ir prekybos asociacijose dirbančių lobistų patiriamas išlaidas, susijusias su tiesioginiu lobizmu ES institucijose;
 - apie bendrą NVO ir tyrimų institucijų biudžetą ir jo skirstymą pagal pagrindinius finansavimo šaltinius;
22. pabrėžia, kad reikalavimas pateikti finansinius duomenis turėtų būti vienodai taikomas visiems registruotų interesų grupių atstovams;
23. ragina aukščiau minėtą bendrą darbo grupę siūlyti specifinį vertinimo pagrindą, pagal kurį galėtų būti taikomas reikalavimas pateikti finansinius duomenis, pvz., informacija apie lobistų veiklai skiriamas išlaidas, kurios apskaičiuojamos remiantis svarbiais kriterijais (galima pateikti apytikslius duomenis);
24. ragina atsakingą komitetą parengti būtinus Parlamento darbo tvarkos taisyklių pakeitimus;
 -
 - ◦
25. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.